

EUROPARLAMENTARCI

Poslovna zajednica svladala osnove lobiranja u Bruxellesu

Jest da Hrvatska ima samo jedanaest mjesta u Europarlamentu, no i to je dovoljno da se uz pomoć zastupnika i njihovih amandmana može utjecati na zaštitu interesa pojedinih gospodarskih skupina. Parlamentarci kažu da se najbolji rezultati postižu kad poticaj za intervenciju dođe iz neke interesne zajednice. Hrvatska poslovna zajednica još jedino nije svladala to da mora pravodobno tražiti pomoć

piše **VANJA FIGENWALD**
 vanja.figenwald@bdcr.media

Ako je Washington lobistička Meka, onda je Bruxelles svakako lobistička Medina, mjesto u koje svi svjetski i europski interesi povezani sa Starim Kontinentom dolaze hodočastiti puni nade da će u nekom od briselskih hodnika i salona biti saslušani i prihvaćeni. Unatoč znatno postroženim pravi-

lima koja nalažu da zastupnik smije kontaktirati samo s organizacijama i tvrtkama upisanima u registar lobista i da sve kontakte mora objaviti na svojim (javno dostupnim) stranicama, interakcija zainteresiranih strana, dionika (kako se popularno zovu), s europarlamentarcima vrlo je intenzivna.

Shvatili važnost interakcije

S drastičnim rastom utjecaja Europskog parlamenta na zakonodavni proces Europske unije zastupnici u toj instituciji posebno su postali poželjni sugovornici za spomenute

hodočasnike, uglavnom iz poslovnog miljea, što uključuje i jedanaestero hrvatskih zastupnika. Iako uglavnom još zeleni kad je riječ o načinima utjecanja na europsku politiku, Hrvati su relativno brzo shvatili važnost interakcije s Europskim parlamentom, ako je suditi prema odgovorima zastupnika čiji će petogodišnji mandati uskoro završiti, premda ima prostora za napredak – i u informiranosti o onome što zastupnici mogu odnosno ne mogu i u pravodobnosti te usmjerenosti angažmana. **Marijana Petir**, jedna od dvoje zastupnika koji su tijekom

prvoga cjelovitog mandata hrvatskih predstavnika (od 2014. do 2019.) postali nezavisni zastupnici, kaže da se susrela s mnogim poslovnim ljudima i lobistima u proteklih pet godina, a podsjeća i da je u nekoliko navrata organizirala konferencije u Parlamentu predstavivši pojedine gospodarske sektore, poput drvne i prehrambene industrije, poljoprivrede i energije iz obnovljivih izvora. Jednako živu interakciju ima **Biljana Borzan**, s kojom poslovni sektor kontaktira gotovo svaki put kad EP radi na zakonu za koji je zainteresirana hrvatska poslovna za-

jednica, pri čemu su kontakti s HGK-om i HUP-om redoviti. Članica SDP-a i zastupnica Progresivnoga saveza socijalista i demokrata primjećuje kako su hrvatske tvrtke u pravilu bolje obaviještene i više angažirane u lobiranju ako su dio neke krovne europske udruge.

Pomoć u tumačenju propisa

Jozo Radoš iz Saveza liberala i demokrata za Europu imao je više desetaka kontakata s hrvatskim poslovnim ljudima, od kojih se velik dio odnosio na 'upoznavanje sa sta-

njem u pojedinome poslovnom području, a katkad se radilo i o konkretnim prijedlozima za predstavljanje pojedinih tema pred tijelima Europskog parlamenta'. Član Gradansko-liberalnoga saveza otkriva kako je bilo i inicijativa da se predlože konkretni amandmani na razne dokumente koji su se prihvaćali u Parlamentu. Dio kontakata otpada također na sudjelovanje zastupnika na konferencijama održanim u Hrvatskoj, kao i na prezentacije o obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti, na kojima su bili i poslovni ljudi iz Hrvatske. ➔

TONINO PICULA,
 PROGRESIVNI SAVEZ
 SOCIJALISTA I DEMOKRATA:

– Danas je na europskoj razini zaštićen 21 autohtoni hrvatski proizvod, a još ih je deset u postupku. Riječ je o čak pet maslinovih ulja: istarskom, šoltanskom, krčkom, korčulanskom i creskom, zatim varaždinskom i ogulinskom kiselom kupusu, istarskom, drniškom, dalmatinskom i krčkom pršutu, paškoj janjetini, slavonskome medu, ličkom krumpiru, poljičkom soparniku, zagorskom puranu, slavonskom kulenu i medimurskome mesu z tiblice

IAKO REAKCIJE HRVATSKE
 poslovne zajednice još
 nisu dobro usklađene s
 postupkom odlučivanja u EU,
 gospodarstvo bolje od vlasti
 razumije nužnost prisutnosti
 u europskim institucijama

DAVOR ŠKRLEC,
 NEZAVISNI:

– Za lobiranje mogu istaknuti da je bilo neuspješno jer je uglavnom bilo protiv smjernica EU. Za ostale vrste kontakata mogu izjaviti da sam uglavnom zadovoljan. Hrvatska još nema zakon o lobiranju, a za Bruxelles sve mora biti transparentno; nije dopušteno financijsko ili materijalno potkupljivanje zastupnika. Nisam imao iskustva s nedopuštenom praksom iako sam bio izvjestitelj Kluba zastupnika Zelenih za mnogo Unijinih javnih politika povezanih s gospodarstvom.

➔ **S Toninom Piculom,** kolegom zastupnice Borzan, kontaktirali su poduzetnici iz različitih branši, interesnih udruga, ali i pojedinci zainteresirani za konkretne gospodarske teme.

– Neki su poduzetnici tražili dodatna tumačenja pojedinih pravila, a neki su tražili da uputi pitanja Europskoj komisiji, što je ured gospodina Picule i učinio te dobio odgovore na pitanja poduzetnika i gospodarskih udruga – objašnjavaju u uredu zastupnika Picule.

Njegovo iskustvo, nastavlja, pokazalo je da neki vrlo dobro znaju što europski zastupnik može, a neki se trebaju malo bolje informirati o tome.

Drugi nezavisni zastupnik, **Davor Škrlec,** dijeli svoje brojne interakcije s hrvatskom poslovnom zajednicom na pismene, dogovorene sastanke i kontakte tijekom događaja, poput konferencija i okruglih stolova. – Izvrsna suradnja ostvarena je s Hrvatskom gospodarskom komorom u Hrvatskoj i njezinim predstavništvom u Bruxellesu na organizaciji nekoliko konferencija, ali i u sektorskom dijelu priređivanjem savjetodavnih sastanaka i predstavljanja europske javne politike, na čemu sam radio tijekom mandata u Europskom parlamentu. U turističkom sektoru, koji je važan za Hrvatsku, izvrsno se surađuje s predstavništvom Hrvatske turističke zajednice za Benelux u promidžbi Via Dinarica, pješačko-planinarskog puta kroz Hrvatsku, i grada Hvara – govori Škrlec.

Izvan javnih konzultacija

Priroda njegovih kontakata obično je obuhvaćala zagovaranje stajališta poslovne zajednice ili pojedinaca, objašnjavanje smjernica europske javne politike i njihova utjecaja na poslovanje, povezivanje s dionicima u Bruxellesu ili drugim članicama, a nerijetko se tražila i pomoć ili intervencija kod kuće, pogotovo kad je bilo očito da mjeroдавne institucije ne reagiraju kako treba prema europskim institucijama ili se pogrešno tumače propisi.

I Škrlec i Borzan primjećuju da su kontakti u početku bili skromniji, no da je domaća poslovna zajednica s vremenom shvatila utjecaj briselskih procesa na uvjete poslovanja u Hrvatskoj. Ipak, kaže Škrlec, 'reakcije naše poslovne zajednice još nisu dobro usklađene s postupcima odlučivanja u Europskoj uniji'. Naime, Hrvatske zapravo nema u javnim konzultacijama Komisije prije donošenja neke smjernice ili uredbe, a izostaje i pravodobna reakcija nakon što se objave prijedlozi zakonodavnih tekstova. – Na početku mandata reakcija je bila re-

dovito u obliku teksta, većinom prije početka glasovanja na plenarnoj sjednici. Poslije se ipak pojavila uobičajena praksa slanja prijedloga izmjena amandmana ili prijedloga za potporu ili odbijanje pojedinih amandmana prije glasovanja na odoboru. Međutim, i taj pristup ne može polučiti uspjeh jer klubovi zastupnika već imaju definirana stajališta i dogovore koji su postignuti tijekom procesa u Parlamentu – kaže Škrlec.

Sličnu opservaciju iznosi Radoš koji upozorava na slabu razinu praćenja i poznavanja rada Parlamenta.

– Dio inicijativa dolazio je ili prekasno ili nije bio upućen zastupniku mjerodavnom za pojedinu temu. Za neke teme za koje bi bilo logično da poslovna zajednica iskaže stajališta nije bilo nikakvih inicijativa. I prijedlozi i inicijative koje je zastupnicima upućivala Vlada RH bili su jednako tako rijetki, zakasnjeli i općeniti – kritičan je Radoš.

Prihvaćeni amandmani

Kao jedno od najvažnijih dostignuća u promidžbi interesa hrvatske poslovne zajednice Picula navodi inicijativu za reguliranje trgovinskih odnosa s BiH na razini Europske unije jer je ulaskom u Uniju Hrvatska automatski istupila iz CEFTA-a (Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini), što je moglo izazvati podizanje carinskih zapreka u trgovini s članicama tog sporazuma, među kojima je i BiH. Picula je stoga Parlamentu uputio niz amandmana koji su prihvaćeni, čime je dobivena potpora Komisije i posljedično osiguran nastavak postojećega trgovinskog režima s BiH.

Od konkretnih kontakata Picula ističe mlade poduzetnike **Matu Rimca** (Rimac Automobili) i **Ivana Mrvoša** (Include), kojem je pomogao promovirati njegov izum, pametnu klupu. Posebno je angažiran bio u zagovaranju hrvatske poljoprivrede, odnosno povezivanja domaćih proizvođača s klijentima u Europi, ali i na zaštiti autohtonih proizvoda. Jedan od rezultata tih aktivnosti jest priručnik za registraciju autohtonih proizvoda ('Autohtoni proizvodi i oznake kvalitete Europske unije: od ideje do realizacije'). Picula napominje da je na europskoj razini dosad zaštićen 21 hrvatski proizvod, a deset ih je u postupku zaštite. Prema mišljenju Marijane Petir, posebno je dobra suradnja bila ostvarena s Hrvatskim drvnim klasterom koji je u više navrata predlagao izmjene zakonodavstva kako bi se riješili konkretni problemi.

– Upravo zbog dobre suradnje s Klasterom

BILJANA BORZAN,
 PROGRESIVNI SAVEZ
 SOCIJALISTA I DEMOKRATA:

– Europski parlament ima smjernice i pravila za kontakte s lobistima i dosad nisam imala situacija u kojima bi se sa mnom neprimjereno kontaktiralo. No pritisaka je bilo. Primjerice, nikad neću zaboraviti atmosferu tijekom izglasavanja duhanske direktive kad su lobisti industrije tako reći iskakali iza svakog ugla

MARIJANA PETIR,
 NEZAVISNA:

– Načini lobiranja pojedinih skupina veoma su različiti, ali mogu istaknuti da nisam imala velikih negativnih iskustava. Vjerojatno su razlog vrlo jasne odrednice politike koju zastupam i dosljedno stajalište o važnim pitanjima

JOZO RADOŠ,
 SAVEZ LIBERALA I
 DEMOKRATA ZA EUROPU:

– Nisam imao negativnih iskustava u kontaktima s poslovnim ljudima iz Hrvatske i Europske unije. U pravilu sam se odazivao na razgovore s poslovnim svijetom da bih se bolje upoznao s pitanjima kojima se bavim, ponajprije kao izvjestitelj u sjeni svoje političke grupacije ALDE

mogla sam prepoznati problematične prijedloge za našu drvenu industriju, na vrijeme intervenirati u korist našega drvnog sektora te izboriti iznimku za Hrvatsku kojom ćemo uštedjeti stotine milijuna eura državnom proračunu – iznosi Petir.

Bivša članica Hrvatske seljačke stranke imala je redovite kontakte s poljoprivrednim sektorom u Hrvatskoj, najviše putem Hrvatske poljoprivredne komore, čije povratne informacije i savjete posebno naglašava, pogotovo u kontekstu prihvaćanja nove Zajedničke poljoprivredne politike na koju je Petir uložila stotinu većinom prihvaćenih amandmana.

Kao primjer uspješnih kontakata s hrvatskim

poslovnim sektorom Jozo Radoš pak navodi prihvaćene amandmane predložene na temelju konzultacija s domaćom poslovnom zajednicom.

– Jedan je od takvih primjera stajalište o važnosti uključenja Luke Rijeka u koridor Baltik – Jadran. Takvo EP-ovo stajalište dobra je podloga za ostvarenje tog cilja pri skorašnjoj rekonstrukciji velike europske TEN-T mreže – poručuje Radoš.

Sugovornici koji razumiju

Biljana Borzan dobro je surađivala s HGK-om i HUP-om u izradi izvještaja za povećanje doniranja i smanjenja bacanja hrane, kao i u organizaciji godišnjeg priznanja donatorima hrane 'Najdonator'.

Hrvatska poslovna zajednica očito je brzo shvatila važnost redovitog angažmana u Bruxellesu na pitanjima koji su u njezinu interesu iako, po svemu sudeći, treba još poraditi na razumijevanju procesa i ograničenja. Zanimljivo je da, prema mišljenju Marijane Petir, mnogi nužnost prisutnosti u ključnim institucijama EU bolje razumiju od predstavnika hrvatskih vlasti.

– Predstavnici gospodarstvenika i njihovih udruga prepoznali su važnost Europskog parlamenta i zastupnika, možda čak i više od predstavnika hrvatske vlasti, te su nastojali stalno komunicirati s Parlamentom prepoznajući u nama zastupnicima sugovornika koji ih razumije – zaključuje Petir. ■